SHULE YA UPILI YA WASICHANA YA GATITU

MTIHANI WA MUHULA WA KWANZA

KIDATO CHA PILI/2015

JINA.....**DARASA**.....**NAMBARI**.....

1)UFAHAMU

Soma kifungu kifuatacho kasha ujibu maswali yanayofuata

Ni **fedheha** kuona taifa ambalo halijakuwa likitambua msamiati wa shibe kwa zaidi ya **miongo** miwili sasa limeacha kula kiharibike mashambani kutokana na ukosefu wa soko. Taarifa kuwa ni zamu ya wakulima wa mahindi kukadiria ara baada ya wenzao wa maziwa ni za kuhuzunisha. Inasemekana wakulima wa zao la mahindi katika mikoa ya pwani, shariki, kati na Bonde la ufa wanendelea kuhesabu hasara kutokana na ukosefu wa soko la mahindi kutoka kwa serikali.

Hii ni hata baada ya serikali kuwapatia na kuwauzia **pembejeo** kwa bei nafuu kama njia mojawapo ya kuimarisha ishaji wa chakula nchini. Kinachovunja moyo zaidi ni habari kuwa serikali iyo hiyo ilitoa ahadi ya kununua mazao ya vakulima hao kama njia mojawapo ya kuwatia moyo katika kazi yao.

Kando na wakulima wa kibinafsi, ilitumia mamilioni ya pesa za umma kuzindua miradi ya kilimo cha mahindi kwa yunyizia mashamba maji na mazao yake pia yanaharibika. Wakulima wa mradi wa kilimo cha kunyunyizia mashamba Hola, kwa mfano, wameathirika pakubwa kutokana na ukosefu wa soko la mazao yao. Imekuwa ikijikokota kutokana ababu kadhaa ikiwemo ukosefu wa fedha za kununua mahindi.

Hii ni hata baada ya uchunguzi kuonyesha kuwa usalama wa chakula nchini **umedorora** kutokana na kiangazi cha a mrefu. Mbali na kutokuwepo kwa utaratibu wa kununua mahindi kutoka kwa wakulima hao halmashauri ya nafaka a uwezo wa kuwashughulikia wakulima wote nchini. Hii ni kwa sababu wakulima wengi hawapati huduma za ashauri hiyo ambayo imejikita katika maeneo yaliyokuwa yakizalisha chakula kwa wingi miaka iliyopita. Eneo la Hola, mfano, liko mbali kutoka kwa kituo cha halmashauri hiyo kwa sababu eneo hilo ni kame.

Ni kutokana na muktadha huu serikali inapaswa ichukue hatua za haraka kuepusha kuharibika kwa zao la ma i. Serikali inapaswa kutenga fedha zaidi za kununua mahindi kutoka kwa wakulima. Inakisiwa kuwa hasara za rajiwa kutokea ikiwa pesa zaidi hazitatengwa kwa sababu idadi ya wakulima wanaovuna mahindi inatarajiwa gezeka.

Maswali

a)Pendekeza kichwa mwafaka kwa kifungu ulichosoma (al.2)

.....

.....

b) Kwa nini chakula kinaharibikia mashambani? (alama 2)

.....

.....

c) Serikali ilichangia vipi katika kuimarisha uzalishaji wa chakula ? (alama 2)

.....

.....

.....

d) Eleza vile halmashauri ya nafaka haijaweza kuepushia wakulima wa mahindi hasara. (alama 3)

.....

.....

.....

.....

e) Kwa nini wakulima wa maeneo kame hawajashughulikiwa na halmashauri ya nafaka? (alama 1)

.....

.....

(f) Kutokana na taarifa hii serikali inaweza kutatua tatizo la wakulima kwa njia gani? (alama 1)

.....

.....

(g) Eleza maana ya maneno yafuatayo kama yalivyotumiwa katika taarifa. (alama 4)

(i)fedheha.....

(ii) Miongo .....

(iii) Pembejeo.....

(iv)Umedorora .....

2)MATUMIZI YA LUGHA

a)Taja nazali ya:

(i)mdomoni.....

(ii)kaakaa gumu..... (al.1)

b)Tumia kirejeshi tamati katika sentensi hii. (al.2)

Malipo ambayo anapewa ni yale ambayo yanamridhisha.

.....

c)Kanusha (a

Tutajadiliana wakifika

.....

d)Tunga sentensi ukitumia ngeli ya mahali kusikodhihirika. (a

.....

e)Ziandike aina mbili za mofimu na kwa kila aina utoe mfano. (al. 2)

.....

.....

f)Bainisha vivumishi katika sentensi ifuatayo. (al. 4)

Ile nguo yangu nyekundu ilishonwa na mke wa jirani

.....

.....

.....

.....

g)Unda nomino kutokana na vitenzi hivi.

(i) toroka .....,.....,.....

(ii)amini .....,.....,..... (al.3)

h)Bainisha maana ya maneno yafuatayo kwa kuyatungia sentensi. (al.2)

(i)jozi.....

(ii)njozi..... (al. 2)

i)Geuza sentensi hii katika ukubwa.

Ndege mweusi shingoni amewingwa na motto .

..... (al.2)

j)Pambanua sentensi hii kwa mstari.

Majambazi wanne walituvizia barabarani.

..... (al. 1)

k)Tunga sentensi ili kuainisha neon nywele katika ngeli yake.

..... (al.

l)Kwa kufuata maagizo, iandike upya sentensi ifuatayo bila kubadilisha maana.

Wanafunzi walikuwa na sherehe baada ya matokeo ya mtihani. (Anza kwa Matokeo.....)

.....

..... (al.

m)Akifisha.

nafula kimbia hapa mara moja akasema mwalimu

.....

.....

n)Tunga sentensi kubainisha maana mbili za neon jaa. (al. 2)

.....

.....

o)Taja mfano wa nomino zifuatazo kisha uzitungie sentensi. (a

(i)kitenzi-jina

.....

.....

(ii)wingi

.....

.....

ISIMU-JAMII

Eleza sifa tano za mawasiliano ya simu (al

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3)**Soma mtungo huu kisha ujibu maswali.**

Tazama

Kwa macho maangavu

Popo warukapo hewani

Ujenge picha ya umoja walio nao.

Tazama

Kwa wingi wa tafakuri

Wangiapo pangoni

Ushawaona wakigongana?

Nasi

Tukutanapo kundini

Hilo vurugu la nini?

Ushatuona tukipendana?

Basi

Utawala wetu ni haki yetu

Tutunze kwa dhati

Na kuitukuza katiba

Ya tulo tayari kufiya

Maswali

a)Huu ni mtungo gani? (al.1)

.....

b)Onyesha kwa kutoa mifano sababu tatu za jibu lako la a) (al. 6)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c)Eleza sababu mbili zinazomfanya mtunzi kuwakashifu wenzake . (al. 2)

.....

.....

d)Toa mfano wa neon lililokatwa kisha uliandike kikamilifu. (al. 1)

.....

4)FASIHI SIMULIZI

a)Fafanua maana ya istilahi zifuatazo (al.6)

(i)maleba.....

(ii)mighani.....

(iii)misimu.....

b)Taja tamathali zilizotumika katika methali zifuatazo (al. 2)

(i)ujana ni moshi.....

(ii)kawaida ni kama sheria .....

c)Eleza maana ya misemo hii. (al. 2)

(i)kupiga kabari.....

(ii)zamia lulu.....